

Plán prevence kriminality

regionu Osoblažsko

2022 – 2026

Úvod

Prevence kriminality jako definice pojmu zahrnuje veškerá opatření ke snižování rizika výskytu trestných činů, jakož i jejich škodlivých důsledků pro jednotlivce a společnost, včetně strachu z kriminality. Prevence kriminality se snaží působit na různorodé příčiny kriminality. Prosazování práva a trestní sankce jsou v této souvislosti ponechávány stranou, navzdory jejich potenciálně preventivním účinkům.

Plán prevence kriminality regionu Osoblažsko byl vytvořen v souladu se strategickými materiály MV ČR především v návaznosti na Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027. Termínem Osoblažsko se rozumí obce v obvodu pověřeného obecního úřadu Osoblaha, tj. obec Bohušov, Dívčí Hrad, Hlinka, Osoblaha, Rusín, Slezské Pavlovice, Slezské Rudoltice.

2. Vztah plánu k dalším strategickým dokumentům regionu

Plán prevence kriminality byl zpracován na základě definovaných cílů v uvedených strategických materiálech a to především všeobecného cíle „*Snižování výskytu sociálně patologických jevů a kriminality*“ a cíle v oblasti podpory rodin s dětmi, mládeže a osob ohrožených sociálním vyloučením „*Vytváření nových a podpora stávajících volnočasových aktivit pro děti a mládež*“, které byly definovány v rámci procesu komunitního plánování v roce 2021 a Strategického plánu sociálního začleňování Osoblažska 2020 – 2023.

Plán prevence kriminality je vnímán jako akční plán pro výše uvedená opatření, která dopracovává do konkrétní realizovatelné podoby.

3. Organizační opatření k realizaci plánu

3. 1. Manažer prevence kriminality

Pro naplnění dále uvedených priorit a cílů a realizaci aktivit bude ustanovena funkce koordinátora prevence kriminality (MPK) při obecním úřadu Osoblaha, který je pověřeným obecním úřadem pro předmětný region.

MPK je odpovědný za realizaci konkrétních opatření, provádí monitoring bezpečnostní situace a výskytu sociálně patologických jevů v regionu a aktualizaci analytických materiálů a je odpovědný za koordinaci s dalšími složkami adekvátními pro zlepšení bezpečnostní situace a snižování výskytu sociální patologie v regionu - jedná se především o Policii ČR (OOP Město Albrechtice), Probační a mediační službu ČR (Bruntál a Krnov), OSPOD Krnov, představitele obcí a poskytovatele sociálních služeb.

MPK bude zařazen v organizační struktuře obecního úřadu Osoblaha, jeho činnost se obsahově řídí prioritami formulovanými pracovní skupinou prevence kriminality, které podává zprávy o realizaci opatření. Veškerou činnost provádí v souladu s výše uvedenými strategiemi prevence kriminality na národní a krajské úrovni. MPK bude v kontaktu s krajským koordináčním pracovištěm prevence kriminality.

3. 2. Pracovní skupina Prevence kriminality (PSPK)

Aktivity prevence kriminality bude konkrétně plánovat a dohlížet na jejich realizaci PSPK. PSPK vznikla na základě rozhodnutí Pléna Partnerství pro socioekonomický rozvoj Osoblažska dne 12. února 2013. Jejími členy jsou zástupci obcí regionu, zástupci vzdělávacích institucí, zástupci poskytovatelů sociálních služeb a zástupce Policie ČR.

PSPK se bude scházet nejméně 1x za dva měsíce, aby mohla plnit následující základní úkoly:

- reviduje a aktualizuje cíle a opatření v oblasti prevence kriminality
- navrhuje konkrétní nástroje v oblasti prevence kriminality
- monitoruje efektivnost realizovaných opatření

4. Kontext prevence kriminality

Osoblažsko je regionem mnohočetně znevýhodněným. Zásadními obecnými faktory znevýhodnění jsou vysoká míra nezaměstnanosti, nízké příjmy domácností, nízká úroveň vzdělání obyvatel, vysoká míra zadluženosti domácností, nepříznivý demografický vývoj, prostorová marginalizace a nízká dostupnost služeb včetně nedostatečné sítě služeb sociální prevence a možností pozitivního využívání volného času dětmi a mladistvými. Všechny uvedené faktory současně nepříznivě působí na bezpečnostní situaci v regionu. Specifickými faktory, které zhoršují bezpečnostní situaci je nekontrolovaná imigrace osob ohrožených sociálním vyloučením do bytů v soukromém vlastnictví, blízkost hranic s Polskem a páchání trestné činnosti občany Polska, nízká sociální kontrola v obcích a vzdálenost služebny Policie ČR a s tím související hlídková činnost.

Analýza kriminality a výskytu sociální patologie v regionu je přílohou tohoto dokumentu. Tato analýza bude aktualizovaná každým rokem a je východiskem pro formulování následujících částí Plánu – Hlavní bezpečnostní problémy, Priority prevence kriminality, Cílové skupiny prevence kriminality a Opatření a nástroje pro zvýšení úrovně prevence kriminality.

5. Vyhodnocování efektivnosti opatření prevence kriminality

Plán prevence kriminality bude obsahovat následující specifické přílohy, které umožní kontinuálně měřit efektivitu realizovaných opatření a budou sloužit pro revizi cílů a opatření Plánu, aby tyto co nejvíce odpovídaly aktuální bezpečnostní situaci a odpovídaly na potřeby obyvatel regionu v oblasti zvýšení bezpečnosti a omezení výskytu sociálně patologických jevů. Tyto přílohy budou každoročně aktualizovány:

- aktualizovaná analýza kriminality v regionu (Příloha č. 1)
- seznam a popis rizikových míst a oblastí regionu (Příloha č. 2)
- analýza pocitu bezpečí obyvatel (Příloha č. 3)
- analýzy vývoje dalších relevantních oblastí – migrace, zadlužení atp. (Příloha č. 4 apod.)
- aktualizace cílů a opatření Plánu a nástrojů plánovaných pro jejich naplnění na další rok

6. Hlavní bezpečnostní problémy a rizika regionu

Jako zásadní byly identifikovány následující problémové oblasti (podrobnější popis je uveden v analytické příloze Plánu):

- vysoký výskyt trestné činnosti v regionu
- slabá sociální kontrola osob, které migrují do regionu
- nízká úroveň pocitu bezpečí obyvatel
- přítomnost Policie ČR v obcích regionu
- trávení volného času dětí a mládeže
- úroveň právního vědomí obyvatel regionu

Vedle těchto specifických problémů a rizik existují i problémy a rizika obecné a strukturální povahy a je zřejmé, že tyto jsou řešitelné pouze prostřednictvím zlepšení situace v dalších oblastech – zvýšení zaměstnanosti a tím příjmů obyvatel regionu, snížení nekontrolovaného zadlužení, zvýšení úrovně vzdělání, zastavení nepříznivých migračních a demografických trendů, zlepšení dostupnosti služeb atp. Vzhledem k tomu, že je plán prevence kriminality vnímán jako součást komplexu strategických dokumentů, které v regionu vznikají a které budou formulovat opatření k odstraňování primárních příčin zvýšeného výskytu sociálně patologických jevů v rámci komplexního přístupu k rozvoji regionu. Na druhou stranu plán prevence kriminality a realizace jím navržených opatření jsou nedílnou součástí tohoto komplexního programu.

7. Priority prevence kriminality

- P1. Snížení počtu páchaných přestupků a trestných činů
- P2. Zvýšení pocitu bezpečí obyvatel obcí regionu
- P3. Snížení výskytu sociálně patologického jednání u dětí a mládeže

K dosažení jednotlivých priorit jsou v další části navržena konkrétní opatření a nástroje.

7. 1. Opatření a nástroje pro naplnění priorit prevence kriminality a cílové skupiny opatření

O1. Identifikace a popis rizikových míst (k P1.)

Cílem opatření je vytvořit mapu míst včetně rizikových časů, kde je páchána trestná činnost, dochází zde ke zvýšenému výskytu sociálně patologického chování, jsou subjektivně vnímána jako nebezpečná či jsou v uvedených ohledech riziková (například jsou vyhledávána rizikovými skupinami obyvatel či návštěvníků regionu). Na základě této mapy zvýšit

monitoring těchto míst, vybavit je technickými prostředky prevence nebo zajistit přítomnost sociálních pracovníků.

Nástroje:

- identifikace ve spolupráci s Policií ČR
- monitoring pracovníků obcí a poskytovatelů sociálních služeb
- součást výzkumu vnímání bezpečí obyvateli

O2. Kontrola veřejného prostoru (k P1., P2. a P3.)

Cílem je zvýšit monitoring míst identifikovaných v rámci O1., zvýšit dodržování obecně závazných vyhlášek obcí, zajistit dostupnost sociálních pracovníků pro rizikové skupiny osob a zvýšit pocit bezpečí místních obyvatel.

Nástroje:

- práce asistentů prevence kriminality
- zajištění sociální služby
- kamerový systém obcí

O3. Výzkum pocitu bezpečí obyvatel obcí regionu (k P.2.)

Cílem je identifikovat konkrétní obavy a potřeby obyvatel obcí v oblasti zlepšení bezpečnosti včetně návrhů na lokálně adekvátní opatření

Nástroje:

- realizace výzkumného šetření, jeho vyhodnocení a pravidelná aktualizace
- realizace veřejných setkání

O4. Zlepšení koordinace prevence kriminality s Policií ČR (k P1.)

Cílem opatření je zvýšit efektivitu práce Policie s ohledem na její kapacity a vzdálenost služebny prostřednictvím návrhu a realizace podpůrných opatření v gesci obcí

Nástroje:

- práce asistentů prevence kriminality
- zvýšení monitoringu rizikových míst
- zefektivnění informačních toků
- opatření proti kriminalitě cizinců
- cíleně zaměřené preventivní akce v jednotlivých obcích (rychlost v obci, pohyb cizinců, alkohol mladistvých)

O5. Posílení komunitní prevence kriminality (k P1.a P2.)

Cílem je zvýšení angažovanosti obyvatel regionu v oblasti prevence kriminality a monitoringu výskytu sociálně patologického chování, snížení obavy z účasti v aktivitách prevence a monitoringu a zvýšení právního vědomí a občanské odpovědnosti obyvatel. Realizace opatření vytvoří konkrétní podoby spolupracujících subjektů prevence kriminality v jednotlivých obcích.

Nástroje:

- informování veřejnosti o všech realizovaných opatřeních v oblasti prevence kriminality
- zavedení programů prevence kriminality na školách
- veřejná shromáždění k tématu prevence kriminality

- práce asistentů prevence kriminality

O6. Zvýšení nabídky preventivních aktivit pro děti a mládež (k P3.)

Cílem opatření je nabídnout cílové skupině příležitosti pro pozitivní trávení volného času, možnost komunikace se sociálními pracovníky a asistenci při řešení jejich problémů. Cílovou skupinou jsou děti a mládež ohrožené sociálně patologickým chováním především z méně podnětného rodinného prostředí a z rodin ohrožených sociálním vyloučením.

Nástroje:

- síť NZDM v lokalitách s nejvyšší koncentrací cílové skupiny je již vybudována. Je potřeba zajistit optimální fungování a maximální využitelnost
- budování venkovních zařízení pro volnočasové aktivity s asistencí sociálních pracovníků
- využití stávajících kapacit (např. zařízení školských zařízení) pro volnočasové aktivity cílové skupiny
- posílení terénních služeb pro práci s rodinami s dětmi v sociálně tíživé situaci

O7. Vybudování kontaktního místa Policie ČR v Osoblaze (k P1. a P2.)

Vybudování kontaktního místa Policie ČR by mělo přispět ke snížení počtu páchaných trestných činů, mělo by dojít ke zvýšení pocitu bezpečí místního obyvatelstva a zároveň by byli místní občané ušetřeni dlouhého dojíždění k výslechu na policejní stanici, která je vzdálená od obce Osoblaha celých 22 km a dopravní obslužnost je v tomto regionu nedostatečná.

Nástroje:

- oficiální nabídka prostor k vybudování kontaktního místa
- jednání s představiteli Policie ČR

Příloha č. 1: Analýza kriminality v regionu

Za pořádek a bezpečí v obcích osoblažského regionu je odpovědno obvodní oddělení PČR Město Albrechtice. To podává každoročně jednotlivým obcím Zprávu o trestné a přestupkové činnosti pro náš region. V rámci výkonu služby je v této lokalitě policisty prováděn dohled ve formě hlídkové služby, a to za užití služebního vozidla nebo pěšky. V rámci výkonu služby je v této lokalitě policisty využívána také Policejní stanice ve Slezských Rudolticích.

Oblast Osoblažska je považována za oblast rizikovou s ohledem na nejen se zvyšující počty osob romského etnika, ale i osob sociálně slabých. Proto i v budoucnu bude ze strany policie této oblasti věnována pozornost z důvodů předcházení problémů, jejich řešení a následné nápravě.¹ Rok 2020 je z pohledu kriminality rokem klidnějším, než roky předchozí, Z důvodu opatření Vlády ČR k zamezení šíření koronaviru tzv. lockdownem, který v ČR trval více jak 6 měsíců, jsou statistiky kriminality nižší. V roce 2022 a dalších je však možné očekávat skokový nárůst, protože velké části obyvatel se koronavirová krize výrazně dotkla (ztratili zaměstnání a přestali platit své závazky).

Bezpečnostní analýza bude vypracována každoročně z aktuálních statistik. Bude použita pro potřeby žádosti o dotaci na APK z MV a také bude přílohou tohoto plánu.

Tabulka č. 1: Trestné činy a přestupky (počet)

	Počet trestných činů a přestupků na Osoblažsku v jednotlivých letech zdroj: OO Policie ČR Město Albrechtice		
	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Přečiny	18	44	31
Přestupky	105	84	70

Tabulka č. 2: Trestné činy a přestupky v jednotlivých obcích (počet)

Obec	Počet trestných činů v jednotlivých obcích Osoblažska			Počet přestupků v jednotlivých obcích Osoblažska		
	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Slezské Pavlovice	4	7	0	6	5	3
Dívčí Hrad	10	5	8	10	18	12

Hlinka	3	11	1	13	8	6
Osoblaha	23	32	22	48	45	49

Tabulky č. 3: Počet trestných činů a přečinů dle druhu
Kriminalita (vybrané přečiny a zločiny)

Rok	Celkem	Násilná	Mravnostní	Majetková
2019	122	23	64	35
2020	101	20	55	26

Pachatelé

Rok	Věk 0-14 let	15 – 17 let	18 a více let	Recidivisté
2019	5	18	38	29
2020	4	15	33	19

Oběti

Rok	Děti (0-18 let)	Ženy	Osoby starší 65ti let
2019	10	24	5
2020	12	16	3

Tabulka č. 4: Přehled počtu sociálně patologických jevů na základních školách v regionu v aktuálním školním roce (2020/2021)

Patologický jev	Základní škola v regionu	
	Osoblaha	Slezské Rudoltice
krádež	0	0
zneužívání návykových látek	0	0

záškoláctví	2	0
šikana	3	0

zdroj: data základních škol v regionu

Tabulka č. 5: SWOT analýza vytvořená pracovní skupinou Prevence kriminality

Slabé stránky	Silné stránky
<ul style="list-style-type: none"> • nedostatek finančních prostředků pro Policii ČR • vysoká kriminalita v regionu • absence služebny Policie ČR • vysoká nezaměstnanost • velký počet osob romského etnika 	<ul style="list-style-type: none"> ○ je vytvořena PS Prevence kriminality ○ politická podpora ○ jsou identifikovány rizikové lokality ○ Asistenti prevence kriminality ○ Kamerový systém v Osoblaze
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ○ zpracování plánu Prevence kriminality ○ vybudování kamerového systému v ostatních obcích regionu ○ získání dotací k realizaci preventivních opatření a programů ○ zvýšení zaměstnanosti ○ rozšíření nabídky volnočasových aktivit ○ pokračování činnosti asistentů prevence kriminality 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoký počet přestupků • zvyšování počtu rodin sociálně vyloučených • možnost etnických konfliktů • nezaměstnanost

Příloha č. 2: Seznam a popis rizikových míst a oblastí v regionu

Pracovní skupina na prevenci kriminality a bezpečnost stanovila základní seznam a popis rizikových míst a oblastí v regionu, kde je možné očekávat a v mnoha případech již pozorovat, zvýšení počet trestných činů a přestupků, popř. je zde zaznamenán zvýšení pohyb cílových skupin.

Z důvod výše uvedených by proto bylo vhodné zaměřit se při přípravě preventivních programů a ve spolupráci s Policií ČR na níže uvedená místa a prostory.

Seznam:

- **zemědělské a podnikatelské objekty (bývalé i současné)**
- **opuštěné soukromé budovy (rodinné domy, bytové domy, zanikající přilehlá obec Studnice)**
- **hraniční přechody s Polskem**
- **autobusové zastávky**
- **veřejná prostranství, kde se zdržuje více osob (náměstí, veřejné budovy apod.)**
- **odlehlé zahrádky a zahrádkářské kolonie**
- **les**
- **ulice Hlavní v Osoblaze (SVL)**
- **KoDuS Hlinka**

Příloha č. 3: Analýza pocitu bezpečí obyvatelstva

Od roku 2013 po současnost proběhlo již několik fokusových skupin a seminářů o pocitu bezpečí obyvatel, které jsou předlouhou k této analýze. Setkání probíhala napříč cílovými skupinami (děti, mladiství, senioři, ekonomicky aktivních obyvatel, sociálně slabí, představitelé obcí a zástupci organizací působících v regionu). Občané se vyjadřovali k otázkám, které jim v prvních letech realizace pokládal zkušený facilitátor a tehdejší lokální konzultant Agentury pro sociální začleňování Mgr. Karel Novák, postupně byla tato činnost přenechána zcela v režii asistentům prevence kriminality. Výsledkem je pak subjektivní pocit bezpečí obyvatel Osoblažska.

Z hlavních poznatků a vyjádření účastníků je možné prezentovat několik postřehů, které byly již probírány na pracovní skupině Prevence kriminality:

- zhoršení bezpečnostní situace nastalo přibližně v roce 2011 – toto má souvislost s přistěhováním většího počtu osob romského etnika
- další zhoršení bezpečnostní situace nastalo zrušením služebny PČR v Osoblaze
- v roce 2021 nastěhování cca 70 osob romského etnika do nově vybudovaných bytů v Hlince

Největší problémy v bezpečnostní situaci pociťují respondenti především v oblasti krádeží na chodbách v činžovních domech, vloupání do bytů, výskytu agresivních skupinek mladých lidí v obci (ze všech sociálních skupin), krádeže v zahradách (ovoce, železo a další věci a předměty). Toto vyvolává především u seniorů obavy z vloupání do jejich bytů a domů, obavy z krádeží. Z tohoto pak plyne, že se vytrácí důvěra k ostatním lidem, senioři neradi otevírají návštěvníkům, obávají se vycházet po setmění z domu a celkově se zde objevuje nejistota.

Na dotaz, které faktory znamenaly, resp. předcházely zhoršenému pocitu bezpečí, respondenti uvedli:

- odchod Policie ČR z obce Osoblaha
- příchod Romů
- nezaměstnanost a malé příjmy
- nezájem o stávající aktivity pro děti i dospělé
- benevolence rodičů při výchově dětí v rodinách

Z výše uvedeného je tak možné konstatovat, že největší obavy pociťují hlavně senioři z příchozích Romů, které ale většinou nejsou podloženy objektivní a osobní špatnou zkušeností. Z dalších vyjádření je pak možné konstatovat, že se na trestné činnosti podílejí všechny skupiny obyvatelstva bez rozdělování na romské a neromské, kdy k tomuto je vede špatná sociální situace. Dalším výrazným problémem jsou pak neorganizované skupinky dětí a mladistvých, které se nudí na ulicích.